

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre .. 12 kor.
 Fél évre 6 kor.
 Negyed évre .. 3 kor.

*
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulajdo-
 nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasabos petit sor 20 fill.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlatter sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
 NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
 könyvnyomtatás-fogadatlak
 el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

Éljen Széchényi József!

Zombor, 1901. szept. 22.

A programbeszéd napja volt a mai nap. Meghallgattuk Széchényit is, meghallgattuk dr. Drakulitsot is, és elolvastuk dr. Donoszlovits Vilmos által Zombor város választókörzetségéhez intézett felhívást, a mely szintén — szívesen elismerjük — a politikai hullámzások eseményeül nőtte ki magát.

Természetes dolog az, hogy mindezekre vonatkozólag megtegyük megjegyzéseinket. Mélyen sajnáljuk, hogy a küzdelem keretei nem maradtak abban a mederben, a melyet mi folyton hangoztattunk, másrészt azonban, örülünk annak, hogy a zombori választási kérdés oly irányban érlelődött meg, hogy a gyereket immár a maga nevével nevezhetjük meg.

Tollunk mindig a békességet és a tárgyalogosságot szolgálta, de meg van arra is edzve, hogy a támadást teljes erővel visszaverjük s mint-hogy bennünket hamis fegyverekkel támadnak, elővesszük az igazi fegyvert és azzal nézünk szemébe mindenkinek.

Nem az a kérdés, hogy ki a különb: Széchényi-e vagy Drakulits? Hanem az, ki a Bánffy-és ki az Apponyi-párti? Jól vigyázzon a tisztelt ellenpárt, mert a kérdést lapja így formulázta. A felelet rá a következő: Bánffy-párt nincs és azok, a kik a szabadelvű pártnak régóta a pártban levő elemeit képviselik, Széll Kálmán politikai rendszerét teljes őszinteséggel magukénak fogadták. Állandó azonban az igazság, miként a zombori viszonyok mutatják azok részéről, a kik mint „a magyar nemzeti politika” harcosai, a szabadelvű pártba beléptek és ott a legszívesebb fogadtatásra találtak.

Mekkora foka az elbizakodottságnak kell ahhoz, hogy egy frakció — bármily nagy súlyú volt is az tehetségeiben és tiszta hazafiaságban — úgy viselkedjék, mint a hogy a volt frakciónak külső hívei ezt Zomborban teszik. Az ellenpárt, miként azt lapjának legutóbbi cikkéből látjuk, azt kíváná, hogy miután kegyeskedtek a szabadelvű pártba belépni, az itélkezés Isten és emberek felett őket illesse.

Drakulits Pált illesse tehát a rendelkezési jog elcsapni mindenkit, a kit ő Bánffystának tart és eltávolítani mindent, a mi e városban nem az ő szája ize szerint van. Nem úgy tisztelt laptársunk s nem úgy tisztelt Drakulits ur, — ha ugyan aláírja a laptársunk legutóbbi vezércikkét. Tiltakozunk teljes erővel és teljes határozottsággal az ellen, hogy Önök Apponyit és elveit most is szembe állítsák velünk, annak elveit, mint külön politikai elveket hirdessék velünk szemben és bennünket „korrupciós had”-nak nevezzenek. Apponyi ugyan másként viseli magát, de ha Önök, az Apponyi őszinteségének méltatlan epigonjai, nem tudnak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy Önök lépnek be a szabadelvű pártba, nem pedig ez az Önökébe, ha nem tudnak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy Önöknek a szabadelvű pártba történt belépése folytán a világ nem mozdult ki egyszerre sarkából és mi nem tűntünk el a föld színéről, ha nem tudnak megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy Széll Kálmán minden utógondolat nélkül kell követniük: úgy méltóztassanak ezt nyíltan megmondani, a szabadelvű párt kereteit magukról levetni, ne pedig „egy poshadt rendszer lovagjai”-ként feltüntetni bennünket, a kik Önöknek becsülettel őszinteséggel nyújtottunk kezét s teret az aktív érvényesülésre a Széll Kálmán zászlója alá történt csoportosulás alkalmával.

Az Önt támogató lap, tisztelt Drakulits ur, minden áron izgatni akarja a kedélyeket, meg akarja bontani a zombori szabadelvű párt egységét és hazafiatlansággal vádolja Széchényi Józsefet, mert a közismeretű szükség törvényjavaslatot, az ugynevezett „ex-lex”-et aláírta. Azt természetesen elfelejtí megemlíteni az a lap, hogy ezen javaslatot annak idejében aláírta maga Széll Kálmán is, a kinek elveit Önök is helyeselni látszanak s a kire keresztet vetni e nagy bünéért, politikai éléslátásuknál fogva nem akarnak.

Széchényi József s vele együtt mi is, a kik őt támogatjuk, semmiféle állítólagos és régibb rendszernek, semmiféle régi gárdának vagy korrupciónak hívei nem vagyunk és tiltakozunk az ellen, hogy a frakciók-frakciója, a zombori Drakulits-párt bennünket, a büszkén réginek mondott szabadelvű pártból, melynek megalakulása óta

vagyunk hívei, azon ténnyel fogva, hogy ők is beléptek oda, kiközösítsen és a Széll Kálmán zászlaját a mi kezünkől kivegye.

Megérett a zombori választási harc a magyar-szerb kérdés szempontjából is. Lapunk mult számában erősen és határozottan hangsúlyoztuk, hogy ezt a kérdést ne vigyük bele a választási harcba, megmondottuk, hogy nem fogunk róla beszélni, ha arra rá nem kényszerítenek. Rákényszerítettek, tehát nem maradtunk némák, rákényszerítettek pedig azzal, hogy a Drakulitsot támogató lap azt állítja, miszerint a „Bácska” színpitgetései dacára, a Széchényi-párt Drakulits győzelmét a magyarság veszedelmének tünteti fel és Drakulitsot nemzetiségi aspirációkkal vádolja. Mi, bár feltétlen hívei vagyunk Széchényi Józsefnek, tőlünk telhetőleg támogatjuk is őt, korteseivel semmiféle összeköttetést nem tartunk fenn, a kortesekre semmiféle irányú befolyást nem gyakorolunk, sőt a lap irányáért egyedül felelős szerkesztő Széchényi Józseffel sem a jelölő értekezleteket megelőzőleg, sem azután nem is beszélt, csak ma, a mikor nagyszerű programbeszédéhez és a mellette megnyilvánult lelkes tüntetéshez gratulált.

Ha a kortesek azt mondták volna, hogy Drakulits Pál megválasztása a zombori magyarság veszedelmét jelentené, ugy mi ezt nem írjuk alá. A magyarság egyebütt is, Zomborban is — hála Istennek — sokkal erősebben áll, sem hogy Drakulits, a magyarság ügyére nézve valami veszedelmet hozhatna, akár az országban, akár Zomborban. Nagy kishitőség kellene ahhoz, hogy mi ebben a veszedelemben higgyünk.

A magyar állam szempontjából meg nem engedett nemzetiségi aspirációkkal sem vádoljuk dr. Drakulitsot. A kinek netán ilyen álmái vannak, azt egyszerűen letéríti a magyar állam erős keze. Hanem azt nem habozunk kijelenteni, hogy a zombori választók legnagyobb része — kivéve a „nemzeti ideálok volt harcosait” — magyar és szerb párt szerint tömörült tényleg. A „nemzeti ideálok volt harcosai” az utóbbi részen vannak.

Már most mi a tömörülés ilyen módjának az oka? Természetes-e az, vagy természet ellenes? A „nemzeti ideálok volt pártja” szempontjából ter-

A „BÁCSKA” tárcája.

Őszi dal.

— Klíngemann. —

Ab, de hamar enyészik el a szép dal,
 Tel követi a pompás kikeletet;
 Hamar fordul gyászos némaságra
 Mind, ami szép volt és örömet szerzett.
 Nem ballani vig dalt, madarcsicsergést,
 Fak tde lombja mind lebuult.
 Mind szebb vidékre készült menni,
 Egy sem akar az utolsó lenni!
 Ab, de hamar enyészik el a szép dal,
 Búra fordul, gyönyör, vidámság.
 — Csak alom lett volna, mit szerettem?
 Edes, mulékony, abrándvilág? —
 Csak egyet nem lehet megtanorítani,
 A vagy nem fog sohasem megszűnni.
 Ab, de hamar enyészik el a szép dal,
 Tel követi a pompás kikeletet,
 Hamar fordul gyászos némaságra
 Mind, ami szép volt és örömet szerzett.

Mályva.

A KEDVES ELLENJELŐLT.

Murkosi Jenő neve szerfelett ismeretes a megyében. Gimnazista korában csak János volt, — de gólyajogász korában már Jenőre avanciózott. Különben ebben is igazsága volt. Mert ha egyetlen adót kell fizetni Jankótól és Jenőtől, hát már akkor inkább legyen Jenő.

Foglalkozására nézve ügyvéd; a mit nem szemre-bányáskép említék, mert sértetgetni senkit sem szoktam; de különben is olyan foglalkozás az, a mire még az egyszerű eszmadia legény is annyira büszke volt, hogy mikor kérdeztek tőle, hogy kicsoda? — hát előbb mindig azt felelte: a bátyám ügyvéd.

Feleségétől elvált; — a mit szintén nem azért említék, mintha magasztalni akarám, vagy irigykedném reá, hanem csupán azért, mert az ilyen embernek nagy tekintélye van az agszűzeknél s kiérdemült özvegy-asszonyoknál.

Jó svadáju ember; a mi annyit jelent, hogy alaposan tud inni s hatalmasan beszélni; tehát olyan, a kit a pajtasok „jó izű embernek” szoktak nevezni.

De nem ezen jó tulajdonságai tették őt ismertté és kedvelté, hanem egy más nevezetességéért; azért t. i., hogy évtizedek óta próbált szerencsét képviselőségre — de soha sem jutott mandátumhoz. Az Isten tudja, hogy van az, de úgy van, hogy némelyik emberrel szeret a nép parolázni, elmulatni, eljár hozzá tanácsot kérni, célasokat tesz hivatalokra, vagy képviselőségre, hogy „bizony ilyen ember kellene nekünk” s megis alig bírja felvinni 70—80 szavazatig a választáskor. — (A magyar ember linom erzéket semmi sem jellemzi inkább, mint annak a reformatus polgárnak a nyilatkozata, a ki egy velük sokat mulató kaplánról azt a megjegyzést tette a választás előtt: barátomnak szeretem, de papomnak nem kell.)

De Murkosinak éppen abban rejlett a szerencséje; éppen az szerzett neki közkedveltséget, nagyuri barátságot, sőt tisztes jövedelmet is, hogy nem vibette feljebb 70—80 szavazatnál. A megye minden képviselője pertut ivott vele; meginvitáltak nevénapjukra; vastag szivarral traktáltak; ölelgettek s leitatni iparkodtak. A vak is láthatta, hogy ezek a képviselők formálitét irigykednek érte egymásra s mindegyik igyekezett ellenjelöltnek megszerezni. Sőt olyan is vállalkozott, a ki nyilvánosan felkérte, hogy az ő kerületében lépjen fel, meg a költéseket is viseli... mert tudod kedves barátom, ilyen nobilis és derék ellenféllel szemben a netaláni bukas sem lesz szégyen; s a bukas keservét enyhibíthetem azzal, hogy ilyen nép embere mellett a miniszter is elbukhatott volna.

Teringettét — mondogató Murkosi — mennyire csalódtam eddig magamban. Sohasem gondoltam, hogy ilyen derék ember legyenek. Mert annak kell lennem;

különben mért dédelgetnének ezek az urak?... Hm! ha így megbecsülnek mandátum nélkül is... hátha képviselő lennék!...

Ne kívánd ezt Murkosi! hisz minden szeretetreméltóságod abban rejlik, hogy nem bírtál mandátumhoz jutni és nem is jutsz soha, mert huncut a paraszt... akiről megtudja, hogy már kétszer, háromszor megbukott, semmi kincsért meg nem választja. Paroláz veled, iszik veled, rád mosolyog, még biztat is, hogy „majd meglássuk Tekintetes uram”. . . de rad nem szavaz. A Murkosi név pedig már annyira ismeretes a bukásról, hogy amint körutra jelentkezel, mosolyogva mondogatják: „gyűn má mögint”. . . de meg nem választ, ha léghajót igérsz is nekik.

Érted-e hát már, hogy mért szeretnek azok a huncut urak?... mert biztosak, hogy meg nem választanak. Ellenfeled boldog, képviselőtársai irigykedve gratulálnak neki: te már nyugodt lehetsz, megválasztatásod bizonyos; de magában mindegyik felteszi: akár mi áron, de megszerzem ellenjelöltnek azt a Murkosit.

No lám! a bukas nem is olyan savanyu... Megédesíti az a gondolat, hogy diadallal kocsizott végig néhány községen bántódás nélkül; titkos kéjjel gyönyörködhetett saját zászlóiban; jelöltségéről és körutazásáról kieszelt adomákkal traktálózhatott névnapokon; neve forgalomba jött a megyében az ügyvédi irodának nem is bátrányára s mindenekfelett pedig megszerezte ellenfele nagyabecsülését és ragaszkodását, aki a jövő választásig mindenáron igyekezni fog vele a barátságot fenntartani, nehogy valamelyik irigy képviselő mas kerületbe csábítsa.

Ne mondja senki, hogy ez csak képzelt alak; bizony van elég Murkosi, aki tudja, hogy megbukik, mégis fellép... szeretik is érte... az ilyen jelöltet pénzen is meg kell venni, mert ő a legkedvesebb ellenjelölt.

Hetesy Viktor.

mészert ellenes, egyébként pedig egészen természetes.

Zombor város választópolgárai ez idő szerint majdnem mind szabadelvű pártiak. Képviselőjelöltül két szabadelvű párti lépett fel. Egy szerb és egy magyar. Az ideálisabb gondolkozású emberek azt hitték, hogy a jelszó csak az marad, ki a külön.

Miután azonban régi igazság az, hogy „Grua ist alle Theorie“, — a lüktető, a való élet ez alkalommal is lecáfolta a teoriákat. A pártok kifejeződésének procesusa más alapon is megindult. Megindult pedig látható tényekben, először a szerbség részéről.

Szerb polgártársaink így okoskodtak: két jelölt van, mindkettővel egy párton vagyok, az egyik vallási, nyelvi, vérbeli tekintetben közelebb áll hozzám. Illő tehát, hogy a szívem szerint hozzá közelebb állót támogassam. Ezen állításunk azon közismeretű tényen alapszik, hogy Drakulits Pált nemcsak szerb ajku volt hívei támogatják, hanem azon szerb ajku választópolgárok, a kik 5 évvel ezelőtt Széchényi zászlója alatt voltak.

Támogatják pedig ostentatíve pártvezérei minőségekben. Szóval dr. Drakulits Pál mellett a szerbség szorosán, összetartóan tömörül.

Mindjárt kijelentjük, hogy ezt a jogát a szerbségnek nemcsak nem vonjuk kétségbe, hanem a mi részünkről egyenesen követendőnek tartjuk.

S ha már a harc ezt a jelszót vetette fölszínre, a mely jelszó éppen nem jelent testvérharcot vagy felekezeti gyűlölködést, nekünk magyaroknak is össze kell tartanunk és ebben a tisztességes és becsületes küzdelemben mindannyiunknak a magyar ember küzdelmét kell elősegíteniünk. A harc lezajlásával helyre fog állni a nyugalom s ha szerb lesz a képviselő, nekünk magyaroknak azért nincs okunk semmitől sem félni, ha magyar lesz a képviselő, nagyon jól tudják a szerbek, Zombor történetéből, hogy nekik sincs mitől tartaniok, mert a magyar szíve, — testvéreink, legyen az bár más ajku és vallásu, mindig tárva nyitva áll: az azonban bizonyos, hogy a zombori képviselői állás, magyar nemzeti szempontból, egy fontos pozíció, melyet nekünk meg kell tartanunk és ebben a törekvésben, ha csak a visszavonás útja nincs örökre ránk parancsolva, mindannyiunknak össze kell tartanunk.

Vége is talán csak nem bűn az Magyarországon a magyar embernek, minden közkérdést a magyar nemzeti megerősödés szempontjából föl fogni, különösen akkor, mikor ez által a nem magyar ajkuak jogos törekvése iránti tiszteletet és elismerést nem sérti!

Nemcsak nem bűn, de egyenes kötelesség most minden magyar embernek egy zászló alá tömörülni.

Arra való a sajtó, hogy megmondja a maga véleményét. S miután mi azt tartjuk, hogy Széchényi József képviselősége Zomborra nézve áldásos lesz, s miután Széchényi József magyar ember is, lelkesedéssel kiáltjuk: Eljen Széchényi József!

Dr. Balogh Ernő.

Vádaskodás.

— A választók szíves figyelmébe. —

Zombor, 1901. szept. 23.

A „Zombor és Vidéke“ a vasárnapi számával a zombori képviselőválasztási mozgalmak alkalmából szintén zászlót bontott. A leghatározottabban állást foglal Drakulits Pál mellett s az ő pártjának igyekszik propagandát csinálni.

Nem lehet sem nekünk, sem senkinek kifogása az állásfoglalás ellen. Mert hiszen mindenki követi a maga meggyőződését, a lelke, szíve és belátása sugallata szerint. De igenis sajnáljuk, hogy a részünkről teljes tárgyilagossággal megindított harcba laplársunk az első kirohanásával bele viszi a személyeskedés és vádaskodás csunya fegyvereit. Első cikkünkben már általánosságban kitéjtettük a véleményünket. Itt részletes választ adunk s meg vagyunk győződve, hogy a ki higgadtan elolvassa az alább következő sorainkat, az nekünk ad igazat.

Az a cikk megvádolja első sorban magát az országos szabadelvű pártot, a mikor azt írja, hogy itt egy régi, leélt, mindenki által elítélt rendszer felújítására törekszenek! Azért mondja ezt a „Z. és V.“, mert Podmaniczky és az országos szabadelvű párt végrehajtó bizottsága a Podmaniczky sürgönyével Széchényi mellett foglal állást. Hogy a választópolgárokat megnyugtassuk, kijelentjük a következőket: Az országos szabadelvű párt végrehajtó bizottsága a választások alkalmából jelölt ülést tartott s minden kerületre nézve meg van a maga jelöltje. Az illető nem hivatalos jelölt, ilyen nincs, ilyenről mi nem is beszéltünk, hanem az országos szabadelvű párt csak óhaját fejezte ekként ki, hogy ezt vagy amaz a jelöltet szeretné a kebelébe befogni. Ez nagyon is jogos és nagyon is helyes eljárás. Mindenkinél szabad mérlegelni, választani a jelöltek között, mért ne volna szabad épen az országos központi bizottságnak?

Helyes is az eljárás, mert így az esetleg félrevezetett választók irányt nyernek s az ekként nyert uton mérlegelve a különféle körülményeket és a jelöltek egyéni sulyát, a meggyőződésük, és a lelkük szava megtisztul. És a mi szerencsénk az, hogy az országos bizottság Széchényit tartja alkalmasabbnak, érdemesebbnek a nép bizalmára, a képviselőségre. Nem korteskedett azzal a sürgönyvel a mi pártunk. Nem, hanem, mint mindenütt az országban, egyszerűen köztudomásra hozta. Ez kötelessége volt, mert hisz az a sürgöny nem egy embernek, hanem a választópolgárságnak szólt. Óva figyelmeztetjük a polgártársainkat, ne üljenek fel semmiféle beszédnek, a mely a sürgönyt jelentőségétől meg akarná fosztani. Ne higgye senki, hogy azt a sürgönyt Podmaniczky önkényileg, a saját szántából küldötte. Oh! nem! Odafönn teljes az egyetértés a választási kérdésben. Egyöntetien járnak el és a mit Podmaniczky mond, azt ő az országos végrehajtó bizottság nevében mondja. Annak a végrehajtó bizottságnak működésébe pedig beleszólt a volt nemzeti párt is. Meg van ott Horánszky-nak a maga sulyos szava. Sőt Szentiványi Árpád a főintéző. És mi egyáltalában nem csodálkozunk azon, hogy odafönn Széchényi József mellett foglaltak állást. Ott is ismerik a két jelöltet. Ismerik tehát Széchényi Józsefet, az ő érdemeit, korrektségét, komolyságát és tiszta hazafiságát. Ne csodáljuk, hanem örüljünk, hogy az igaz érdemet pártolja a központ is. Különb az a tény, hogy a táviratokat a Széchényi-párt közzé tette, nem róható azért sem meg, mert hisz az ellenpárt közzé tette a Széll Kálmán táviratát. Értsük meg jól ezeket a dolgokat és ne ülünk fel semmiféle hangzatos szónak, sem semmiféle kövér, vagy még oly vastag betűnek.

A „Z. és V.“ hazafiatlannak mondja Széchényi Józsefet, mert az ex-lex-et aláírta s mert Tisza Kálmánt elkísérte Nagyváradra. Kár azt az ex-lex-et bolygatni! Mi volt az az ex-lex? A parlamentben anarchia uralkodott s félt volt, hogy január 1-én beáll a törvényen kívüli állapot. Az uralkodó többség a nehéz viszonyok között csak úgy látta a helyzetet orvosolhatónak, ha az ex-lex javaslatot a többség aláírja. Az akkori viszonyok között a nagy többség ezt a kivezető utat tartotta helyesnek. S az ex-lex-et, a sulyos és nehéz viszonyok által reá kényszerítve, aláírta Széchényi József. De az elsők között írta alá Széll Kálmán is, mert ő is azt hitte, hogy ez ut vezet a kibontakozás felé. Mellette szólalt a párt-értekezleten fel Hegegüs Sándor s vele együtt aláírták mind, a kikkel később a nemzeti párt összeülekezett. Ha tehát Széchényi József „az ex-lex aláírásával a hazafiatlanság vádját megpecsételte“, akkor a laplársunk szerint Széll is, Hegegüs s anyai jelesünk mind hazafiatlanok. És ha így van, ha elfogadjuk a laplársunk logikáját, akkor hazafiatlan Apponyi is, Horánszky is s az egész nemzeti párt, sőt hazafiatlan velük együtt laplársunk szerkesztője is. Mert régi igazság, hogy a ki a hazaárulóló kezét fog, az maga is hazaáruló. Kár tehát az ex-lex történetét bolygatni. Helyre állott az egyetértés. Maradjon az a zavaros korszak a történelemé. De különben, hogy Széchényi József csak olyan intencióból írta alá az ex-lex-et, mint a haza sok jelesé, ezt tartván t. i. az egyedüli kivezető utnak, és hogy Széchényi egyáltalában nem volt híve az erőszakos politikának, az később fényesen beigazolódt. A mikor Zomborban a Jókai-téren az ex-lex mellett tüntető ülés volt, Széchényi azon nemcsak hogy nem beszélt, de még meg sem jelent azon. Az ex-lex ről tehát az ő véleménye sem volt más, mint sok jeles, nagy emberé. Aláírta, mint azok is, mert a nehéz helyzet szanálására egyelőre más eszköz célravezetőnek nem látszott. Az ex-lex-et tehát a nehéz időkben szükségesnek tarthatta, de nem lelkesedett érte, a mint mások is szükségesnek tartották, de nem lelkesedtek. A mi pedig Tisza Kálmán nagyváradi beszámolóját illeti, nos hát Széchényi József igemis ott volt. De nem kísérte le Tisza Kálmánt, ez nem áll. S így nem is tüntetett ezzel a megjelenésével az ex-lex mellett. Véletlenül a testvéreink látogatása végett tartózkodott már több napja abban az időben Nagyváradon s véletlenül a nagyváradi löversenyek miatt maradt ott. Ha nincsenek a löversenyek, előbb haza jön eredeti tervei szerint, mint Tisza oda ér. Ha pedig már ott volt, senki sem veheti rossz néven, hogy Tisza Kálmánt meghallgatta. Laplársunk szerkesztője is meghallgatta volna! Van még egy argumentum, a mi rácsáfolt a laplársunkra. Mikor az ex-lex helytelen eszköznek bizonyult, a korona Széll Kálmánnak adott mandátumot, hogy békés uton keresse a megoldás fonálát. Jól vigyázzunk, még nem volt szó arról, hogy Széll lesz a miniszterelnök, csak kezdett tárgyalni és Széchényi azonnal melléje állott. Az első tíz között volt, a kik örömmel csatlakoztak hozzá s a kik nemes akciójában támogatják. — Ime, tisztelt polgártársak, ezek tiszta igazságok!!

Szó van abban a cikkben a husos fazékról és a kipróbált mamelukságról is. Husos fazék! Ki látta a fazék körül Széchényi Józsefet ólalkodni? Huzott-e ő innen vagy onnan hasznót? Tessék erre felelni, tessék adatot, csak egy párányi adatot rendelkezésre bocsájtani. Ha nincs adat, a mint hogy nincs, minek a mi harcunkba belekevernünk a husos fazekat?

A mi pedig a kipróbált mamelukságot illeti, Széchényi József mindig, minden körülmények között tiszta szabadelvű volt, mindig ezen tiszta szabadelvűsége alapján a meggyőződését követte. Sok példát lehet erre felhozni. A város közgyűlési termében nem egyszer szólalt fel a főispán véleménye ellen. Mint képviselő pedig egy összeférhetlenségi ügyben és egy törvényjavaslat tárgyalásakor a kormány javaslata ellen szavazott. Mért tette ezt? Mért a tiszta meggyőződését követte! Ne dobálják hát Széchényit vádakkal. Örülünk kell, hogy ilyen korrek ember köré csoportosulhat a választó közönség! De hogy mennyire szabadelvű Széchényi József, arról tanúbizonyságot tehet maga az ellenpárt igen tisztelt vezére is. Mikor annak idején itt járt Apponyi és Szilágyi, mint ellenzéki vezérek, a tiszteletükre adott ebéden Széchényi is ott volt. Habozás nélkül jelent meg, mert a tiszta szabadelvűsége így diktálta!

Ezek után arra kérjük laplársunkat, hogy ne dobálódzék alaptalan vádakkal. Ezzel az ő pártja ügyének árt, mert a mi pártunk annál nagyobb lelkesedéssel kiáltja:

Eljen Széchényi József!

Széchényi József programbeszéde.

Zászlók lengése, óriási számu közönség lelkes eljenriadalmai között, a tisztelet, ragaszkodás és rokonszenv tüntető megnyilvánulása mellett tartotta meg vasárnap délelőtt a Szent-Háromság téren beszámoló és programbeszédét Széchényi József. Az Isten szabad ege alatt értékes nagygyűlés keretében adott a Széchényi-párt ez alkalommal kifejezést népszerű jelöltje Széchényi József iránt érzett bizalmának és ragaszkodásának. Jóval tízenegy óra előtt már óriási néptömeg hullámlzott a Szent-Háromság-téren, hol a Tárcaay ház előtt egy nemzeti trikolorokkal díszített szónoki emelvény volt felállítva. A Széchényi-párti választók városrészenként gyűlekeztek és csoportosan zászlók alatt, a jelölt folytonos éljenzével vonultak a térre.

Általános éljenzések között lépett tízenegy órakor az emelvényre Falcione Nándor és felhívta a választókat, hogy a párt szervezésére, a nagygyűlés vezetésére elnököt válasszon.

Közfelkiáltással id. Mihályi János ny. árvászeki elnököt választották meg, aki a bizalmat megköszönvén, a nagygyűlés elnökéül Kozma László volt országgyűlési képviselőt, közelebbi kitiűnőségét és a nagygyűlés jegyzőjéül Csávosi Lajost általános helyeslés és éljenzés között választotta meg. Kozma László lelkes szép szavakban méltatta Széchényi József érdemeit és pártunk városrészenként hozott egyhangu határozataiképen a nagygyűlés nevében kijelentette, hogy az Széchényi Józsefet jelöli. Indítványára a nagygyűlés egy küldöttséget választott a jelöltek a gyűlésre leendő meghívása céljából. Nagy helyeslés közt végezte beszédét az elnök, melynek gyűjtot hatása alatt lelkesen éljenzést jelöltjét, Széchényi Józsefet és az elnököt a választó polgárság, kik közül 50-en fellobogózt fogatokra szállva, a jelölt lakására hajtottak.

A küldöttséggel megérkező jelöltet viharos éljenzessel fogadták. Kozma László üdvözölte őt és tudatta vele a nagygyűlés egyhangu határozatát és megkérte, hogy mondja el programbeszédét.

Széchényi József a választóközönség lelkes tüntető éljenzései között a következő beszédet mondotta:

A beszámoló.

Kedves barátaim, tisztelt polgártársaim!

Az 1896—1901-iki országgyűlésnek immár megtörtént berekesztésével elkövetkezettnek látam az időt, de kötelességemnek is tartottam, hogy ezen igen mozgalmas országgyűlési időszak fontosabb eseményeiről önök, mint megbízóm előtt beszámoljak.

A napi sajtó, keves kivétellel, a különböző politikai pártoknak lévén organuma, a szerint, amint valaki egyik vagy másik hírlapot tartja s kizárólag azt olvassa, annak a politikai irányra képezi alapját legtöbbször az elfogult egyoldalú közvélemény terjedésének, mert hát sok embernek sem ideje, sem módjába nincsen, hogy a valódi igazság ellenőrzése céljából, minden pártlapot magának megrendeljen, ezeket összehasonlítván olvashassa és azok összevetéséből alkothasson magának tárgyilagos ítéletet.

Ezt kívánom én, a mennyire tölem telik, jelen beszámolómmal által pótolni, hogy lehetőleg minden egyes választóm az ország dolgainak alakulását és fejlődését éppen úgy láthassa, amint azok a nyilvánosság előtt tényleg megtörténtek és hogy politikai ítéletét ez alapon saját maga fogalmazza meg.

Teljesen előről fogom tehát kezdeni, de igyekeznem fogok tárgyilagos ismertetéssel lehető rövidre szabni.

Az általános választások során számban jelentékenyen megfogyatkozott ellenzék az akkori kormány-elnököt tette felelőssé a választások eredményéért s így a sérelmet szenvedett pártok és egyének a legelkeseredettebb személyi harcot vetették föl.

A küzdő felek engesztelhetlen ellentétben állottak egymással szemben s csaknem naponként fölhangzott sértő és legérzékenyebben gyanúsító szitkok és kifejezések odáig elesítették a helyzetet, hogy engedni egyik fél sem akart.

Háttérbe szorult a higgadtabb megfontolás s ezzel együtt az üdvös, a békés munkálkodásnak minden lehetősége megsemmisült, oly annyira, hogy az ország törvényen kívüli állapotba jutott s már-már a mind-

Melléklek

annyiunk által féltani látszott.

A többség t. kikertilhetlenné vádára annak, hogy demes hazafiak —

Igen természetellenő kisebbség alatt sikerült a ki nyos rendes működés állapot a küzdő te jutott elkeseredésé odáig fajult, hogy méltó kétség és ag Kétségtelen, t irányban zsbbszó mélyi harc dult o a költő:

Atok v

Hogy a

A választás l lönösen még két klauzula, a másik Lássuk tehát egyezményt.

A kérdés tárg delmi ügynek buza kiegyezési vizályo igy az országnaq borítatlan nyugodt

Igen ám, es helyzet előtt állot

Az 1867-iki a közgazdasági me alkotmányos nemze

Igy lett az ng kérdés tárgya, amé merített keserűséggé

Ez szülte me Tisza-lexet, amintő előtt nem jutbatva

január 1-től az orsz állapotnak fog kele kormányzására szök vetéssel, sem pedig

nítás — alakjában meg nem adattak.

Nagyon sulyos ez, t. polgártársaim, talnunk, hogy nem

előtt, értékpapirjain kenéssel kerülnek hazai terményeink

lanság nyilatkozik: esapant, a pénz m iparunk, kereskedé napj sulyos terheim apadnának.

Eme balsorsz hagyományos szeren

Egy férfi al krisztálytisza polití visszavouult a folv maitól.

Ezen férfi eg a mi nagynevű s l egyezési politikáján

Ezen férfi S terére kilépett s ce menetelő, veszelés desitse s mindanq magyar alkotmányt

Ebbe az időbe eljárás tekintetében megtöredése s k

már mindjárt kezd tetés ügyét kezébe zott, tehát még ak

meggyőződve az p párt élen álló s az koztam s minden t keztem.

Ily viszonyok finom tapintattal békés megegyezést rendes működését

Legelő neve hogy a hazafiak ag neki módosítani pedig oly irányba

sági berendezkedés 1898-ban megszerk nem csak előre

addig legyen kény költött nemzetközi szemben is hazán

be fog állni.

Az üdvös bé meg nagyobb biz megbizta őt a mag

Az új kormat annyian jól tudjál

lépett a közhatalo ébresztett a háborg

adelvűpártnak sz a alkalmat adott s

továbbra is ellenz tét is — felozolq hazafias irányat tan

Hogy a továb kormány a legbas

dések mellett a pa mederbe vezette.

Nem lehet ce vezetne, hogy a p vaslatok ismerteté

csakis némely for ritkozom.

Ilyen, t. polg lembeni módosítas

zavarok ellenében l Nagy és neve

annyiunk által feltett magyar alkotmány is kockán állani látszott.

A többség tehát kénytelen-kelletlen elfogadta a kikérthetlenné vált személyi harcot s folytatta tovább dacára annak, hogy a szabadelvűpártból többen — érdemes hazafiak — kileptek.

Igen természetes, hogy ez új erőt kölcsönzött az ellenálló kisebbségnek s a gyarló házszabályok védelme alatt sikerült a kisebbségnek a törvényhozás alkotmányos rendes működését megakasztani s az az áldatlan állapot a küzdő feleknek — úgy szólva — a késhegyig jutott elkeseredésével a veszedelmes lejtőn már-már odáig fajult, hogy az ország alkotmányos jövője iránt méltó kétség és aggodalom töltötte be a hazafias lelkeket.

Kétségtelen, hogy ez az állapot mindenre s minden irányban zsbibbasztólag hatott, de azért az áldatlan személyi harc dult tovább, mert hát rég megmondta azt a költő:

Atok verte meg a magyart,
Hogy az soha össze nem tart.

A választások eredménye miatti elkeseredést különösen még két dolog fokozta: az egyik az ischli klauzula, a másik pedig az ugynevezett Tisza-lex.

Lássuk tehát t. polgártársaim először is az ischli egyezményt.

A kérdés tárgya az volt: hogy a vám- és kereskedelmi ügynek huzamos időre való szabályozása által, a kiegyezési viszályok hosszabb időre eltávolításának s így az országnak előnyösebb kiegyezés birtokában háborítatlan nyugodt fejlődése biztosítható.

Igen ám! csak hogy a két kormány kényszerhelyzet előtt állott.

Az 1867-iki kiegyezés szerint a két állam között a közgazdasági megegyezést időről-időre csakis a két alkotmányos nemzet kötheti meg egymás közt.

Igy lett az ugynevezett ischli klauzula egy forrongó kérdés tárgya, amely nagy forrongást a választásokból merített keserűségek teljes viharrá növeltek.

Ez szülte meg t. polgártársaim az ugynevezett Tisza-lexet, amint hogy a kormány 1898. december 31-ike előtt nem juthatván alkotmányos felhatalmazáshoz 1899. január 1-től az ország kormányzásában törvényen kívüli állapotnak fog kelleni beállnia, miután az ország rendes kormányzására szükséges költségek sem rendes költségvetéssel, sem pedig a szokott felhatalmazás — indemnitás — alakjában az országgyűlés által kellő időben meg nem adtak.

Nagyon súlyos és mélyen elszomorító helyzet volt ez, t. polgártársaim, amidőn fájdalommal kellett tapasztalunk, hogy nemzeti államunk hitele vész a külföld előtt, értékpapirjaink a külföldi piacokról nagy árcsökkenéssel kerülnek vissza, a nemzetközi forgalomban hazai terményeink s feldolgozott árunk iránt bizalmatlanság nyilatkozik; hazánkban a hitel óriásilag megcsappant, a pénz mind kevesebb és drágább lett, hazai iparunk, kereskedelmünk, gazdaságunk károsan pang, napi súlyos terheink pedig inkább növekednek, semhogy apadnának.

Eme balsorsban, eme vészteljes időben a nemzet hagyományos szerencséje jött segítségül.

Egy férfiú állott elő a szabadelvűpártban, a ki kristálytisztá politikai multja után huzamosb idők óta visszavonult a folyton hullámzó politikai élet mozgalmaiktól.

Ezen férfiú egyéb kiváló hazafiai érdemei mellett a mi nagynevű s hálás emlékké Deák Ferencünk kiegyezési politikájának legilletékesebb letéteményese.

Ezen férfiú Széll Kálmán volt, ki a cselekvés terére kilépett s célul tűzte ki, hogy a beláthatlan kimenetelű, veszélyesen felkavart pártlullamokat lecsön-desítse s mindannyiunk segédelmével a megingatott magyar alkotmányt megvédelmezze.

Ebbe az időbe esik t. polgártársaim a követendő eljárás tekintetében a szabadelvűpárt véleményének a megtöredése s kiformalódott a harci és békepárt. Én már mindjárt kezdetben, midőn Széll Kálmán a békéletetés ügyét kezébe vette s a béke létrehozásán fáradozott, tehát még akkor, midőn a közhatalmon kívül állott, meggyőződve az ő tiszta hazafiai intencióiról, a békepárt elén álló s azt irányító Széll Kálmánhoz csatlakoztam s minden telhető erőmmel őt támogatni igyekeztem.

Ily viszonyok között: bölcs előrelátással, rendkívüli finom tapintattal sikerült neki a politikai pártok közötti békes megegyezést létrehozni s ezáltal a parlament rendes működését folyamatba tenni.

Legelső nevezetes ténye volt Széll Kálmánnak, hogy a hazafiai aggodalmak megnyugtására sikerült neki módosítani az ischli pótegyezményt, módosította pedig oly irányban, hogy Magyarország önálló gazdasági berendezkedése iránti kétségtelen jogot, nem amint 1898-ban megszerkesztve volt „bizonytalan időkiig”, hanem csak előre meghatározott hét évig, vagyis csak addig legyen kénytelen lekötöni, míg a külállamokkal kötött nemzetközi szerződések is lejárnak s ezekkel szemben is hazánkra nézve a szabadkéz helyzete önként be fog állani.

Az üdvös békemű elismeréséül Urunk királyunk meg nagyobb bizalmában részesítette Széll Kálmánt s megbizta őt a magyar kormány megalakításával.

Az új kormány, t. polgártársaim, miként azt mindannyian jól tudják, a jog, törvény és igazság nevében lépett a közhatalom polcára, bizalmat, megnyugtatót ebresztett a háborgó felek lelkében; egyesítette a szabadelvűpártnak szakadozott sorait nemcsak, de módot és alkalmat adott arra, hogy a nemzeti párt megszűnjön továbbra is ellenzék lenni, mint ilyen — a hogyan történt is — feloszoljon s tekintélyes erejével a kormány hazafias irányát támogassa.

Hogy a további részleteket mellőzzem, a Széll-kormány a leghasznosabb és legszükségesebb intézkedések mellett a parlament üdvös tevékenységét a rendes mederbe vezette.

Nem lehet célokom az, mert hisz az nagyon messze vezetne, hogy a parlamentben tárgyalat egyes törvényjavaslatok ismertetésével számoljak be önöknek s így csakis némely fontosabb esemény fölemlítésére szorítkozom.

Ilyen, t. polgártársaim, a házszabályok oly értelemben módosítása, hogy a károsan észlelt parlamenti zavarok ellenében lehető gátak emeltessenek.

Nagy és nevezetes alkotása a kuriai bíraskodásról

meghozott új választási törvény, hogy t. i. képviselőválasztásoknál a nemzetnek hamisítatlan közvéleménye megnyilatkozhassék és hogy a választások tisztasága érdekében a parlament önönmagát korlátozta, midőn az ebbeli itélkezést a független, a pártokon s politikai mozgalmakon egészen kívül álló, ezek által tehát nem befolyásolható legfőbb bíróságunkra ruházta.

Ilyen nagy fontossággal bír az összeférhetlenségről megalkotott törvény, mely főleg abban kulminál, abban csucosodik ki, hogy egyes képviselők állásukat önmagukra nézve ne hasznosíthassák, hogy a magánérdek a közérdek rovására ne érvényesülhessen és hogy a képviselőház tagjainak tekintélye, jóhíre fentartassék.

És ezzel számot adva, t. polgártársaim, a fontosabb eseményekről, engedjék meg, hogy befejezéskül néhány szóban önmagammal is foglalkozzam.

Határozott és nyílt programmal léptem 5 év előtt önök elé; lelkiismeretem nyugodt, hogy azt, mint a szabadelvű pártnak tántorítatlan híve, kitartó hűséggel, pontosan megtartottam.

Átérezve hivatásom polgártársaim bizalmán nyugó küldetésemet, az országgyűlési és bizottsági üléseken rendszeren résztvettem; felszóltam a parlamentben, midőn annak helye és ideje volt és annak szükségét láttam; mint az igazságügyi bizottságnak tagja, az oda utalt törvényjavaslatok tárgyalásaiban azokhoz történt felszólalásaim által élénk résztvettem, több törvényjavaslatnak előadója voltam s azokat a Háznak nyílt ülésben bemutatattam. Városunk több nevezetes s fontosabb ügyében a legnagyobb készséggel, dicsekvés nélkül, eredményesen eljártam, intézetek, egyleteink s mindazoknak dolgait, kik hozzám fordultak, önzetlen s buzgó jóakarattal kitaróan elősegíteni igyekeztem.

Nyugodt a lelkiismeretem, hogy szeretett hazám, városom s polgártársaim iránti kötelességeimnek legjobb tudásom- s teljes erőmből megfelelni igyekeztem.

Virágoztek s legyen erős s boldog a mi szeretett magyar hazánk!

Isten önökkel, legyenek szívesek további jóemlékezetükbe megtartani!

A programbeszéd.

Tisztelt polgártársaim!

Nagyrabecsült bizalmuknak személyem iránt iménti ismételt megnyilatkozását hálás szívvel és mély köszönettel fogadom.

Az úgy, melynek önök szolgálatába hívnak, mint szent cél lebeg előttem, s ez eugem arra kötelez, hogy a felajánlott jelölést elfogadjam.

T. polgártársaim! Az én programom jellegje: „a Haza mindenekelőtt.”

Távol legyen tőlem, — no de ezt önök értelmisége is már kizárja, — hogy üres, hangzatos jelszavakkal akarjak önökre hatást gyakorolni; ily eljárásnak egész multam ellent mond, mert én mindenkor nem az igéretnek, de a tettek embe voltam, politikai meggyőződésemet semmiféle tekinteteknek alá nem rendeltem, s véleményemet tekintet nélkül arra, hogy egyik vagy másiknak tetszik e, vagy nem? lelkiismeretem sugallta módon jelentettem ki, s így meggyőződésem független, s szabad kijelentésében mindenkor meggyűvást találtam.

Én a valódi s megmáshíthatlan szabadelvűség alapján állok; a szabadelvűség fenkölt eszméjét szebben s meggyőzőbben már kifejtetni nem lehet, mint a hogy azt Széll Kálmán miniszterelnök kormányának bemutatkozása alkalmával az ő éles, az ő boucoló elméjével a Házban megtette.

Nyíltan s határozottan kijelentem, hogy én Széll Kálmánnak azon, s akkor elmondott, s a kormányzat összes ágazatát felölő programját feltétlenül elfogadom, s Széll Kálmánnak minden fentartás nélkül reudíltelen híve vagyok, s ezt a nyilatkozatot annál önéreztetesebben tehetem meg, mert én, mint beszámolómban már jelezni szerencsém volt, Széll Kálmán mellé az élek között állottam már akkor is, a mikor kezében még semmiféle hatalom sem volt, s amikor körülötte még csak kevesen csoportosultak.

T. polgártársaim! A jövő országgyűlés tevékenységét első sorban a gazdasági kérdések fogják igénybe venni; külön-külön a maguk érvényesítésére való törekvésben agrár és merkantil jelszavak járnak be az egész országot; hát szerintem ezt a kettőt egymástól egészen elkülönítetnek, egymástól teljesen elválnak tekinteni nem szabad, mert a közel jövő nem széttagolt, de gazdaságilag egyetértő országot követel, ha életérdekeinket sikerrel akarjuk megvédelmezni.

Én t. polgártársaim Magyarországot építletét az ipar, kereskedelem és a mezőgazdaság három főpillérén nyugónak tartom, egyiknek gyengítésével sem szabad a másikat erősíteni, ellenkezőleg mindent el kell követni, hogy e három pillér egyaránt erős, ellentálló, sziklaszilárd lehessen!

A jövő országgyűlésnek nevezetes feladata a közgazdaság államosítása és az adó reform. A modern magyar nemzeti állam teljes kiépítése érdekében helyeslem a közgazdaság államosítását, a közterhek igazságos megosztása szempontjából pedig készséggel járulok a fokozatos adórendszerhez.

A közös vámszövetségnek feltétlen híve nem vagyok; határozottan kijelentem, hogy arra az esetre, ha a gazdasági kiegyezésnél Ausztriával szemben a méltán és jogosan megkövetelhető előnyök elérhetők nem lennének, minden fentartás nélkül vagyok kész áttérni az önálló vámtérletre.

Talán legnagyobb mértékben van felszínen jelenleg az a nagy mozgalom, mely az állami tisztviselők anyagi helyzetének a javítását célozza.

Hát t. polgártársaim, ha tekintetbe vesszük, hogy az a tisztviselő, a ki egy nagy kapitalis befektetésének árán szerzette tudását, ezt egy egész élet munkássága révén adja cserébe az államnak, az nemcsak kérheti, hanem méltán megkövetelheti, hogy neki a gondtól ment s tisztességes megélhetés biztosítható. De nem lehet ez elől elzárkózni a nemzeti magyar államiság szempontjából sem, amelynek létalpját támadná meg az, hogyba rosz javadalmazás miatt rendelkezésére nem állának képzett, ügybuzgó, köteleességérző, lelkes tisztviselők.

Nem akarom t. polgártársaim becses türelmüket hosszasan igénybe venni, kijelentem a meghatározott alakban, hogy minden irányban a megalkuvást nem tűrő, magyar liberális politikának vagyok híve; hogy nagy súlyt helyezek az ország kulturális fejlődésére, s

támogatni fogok minden törekvést, mely édes hazánk javát előmozdítani képes.

De hát t. polgártársaim, az országgyűlési képviselőknek az ő kerülete, avagy az ő városa összeségének érdekeit is szívén kell viselnie, választóival együtt kell éreznie, részt venni nemcsak örömeiben, de támogatni őt bajaiban, kell hogy segítségére legyen nemcsak az egyeseknek, hanem a város érdekeinek minden irányban való előmozdításával a nagy közönségnek is.

Ép ezért nem tudom elég határozottsággal hangsúlyozni, kulturális intézményeink további gondos fejlesztésének kiváló fontosságát. A multban is mindig egyik előbarcosa voltam kulturális érdekeinknek, ezt a nagy érdeket a jövőben is egész odaadással fogom szolgálni.

Városunk gazdái, iparosai és kereskedői részéről a piac visszahelyezésére nézve tudomásom szerint oly kívánalmak jelentkeznek, amelyeknek megtagadása az ő léteérdekeiket fenyegetné, s ép ezért szoros kapcsolatban állanak a város érdekeivel is. Ezen jogos óhaj elől nemcsak hogy el nem zárkozom, hanem tölem telhetőleg mindent el fogok követni, hogy ezen, a közgazdaság mindhárom tényezőjét közelről érintő kívánalmak, a lehetőséghez képest, mihamarább megvalósulhassanak.

Közgazdasági életünket minden téren, még nagy áldozatokkal is, fejlesztenünk kell; különösen fontosnak találok a mezőgazdasággal kapcsolatos gyárak, szövetkezetek létesítését; iparosaink és kereskedőink megélhetését minden tényező támogatásának megnyerésével, üdvös szabályok alkotásával, közlekedési vonalaink növekedésével s ez által a szomszéd községeknek ide csatolásával, a versenyképességhez nélkülözhetlen olcsó hitellel kell biztosítanunk; — a helybeli és a környék fogyasztóinak biztosítása mellett nagy energiával és körültekintéssel kell szerveznünk termékeink exportját is.

Ezeken kívül nagy figyelmet kell fordítanunk a város közegészségi viszonyainak emelésére s ezzel kapcsolatban arra, hogy nagyobb áldozatok nélkül is, e várost széppé, kellemessé, modernné tegyük a szó legnemesebb értelmében.

Ha az önök bizalma ismét kezembe tenné le a mandátumot, legyenek biztosak abban, hogy hű leszek tiszta multamhoz! Hű leszek azokhoz a nagy érdekekhez, a melyek e hazának minden igaz fiát egyforma lelkesedéssel hatják át! Küzdök édes hazánk javáért, s nemcsak város polgárainak jólétéért, boldogulhatásáért, tölem telhető minden erővel, lellem egész melegével; küzdök törhetlen akarattal, nem lankadó buzgóssággal a közélet tisztaságáért, az országos törvények tiszteletben tartásáért, a jogos érdekek kielégítéséért és minden becsületese, igaz ügyért!

Magasan fogom mindig lobogtatni a liberalizmus zászlaját, hogy annak szeplőtelen tisztaságát megőrizzem!

Ha mindez megegyezik az önök érzelmeivel, az önök óhajával és akaratával, akkor a felajánlott zászlót kibontom, a jelöltséget elfogadom!

A hatalmas, szép beszédet nagy éljenzéssel fogadták és Széchenyi lelkes ovációkban részesítették.

Választási mozgalmak.

Dr. Drakulics Pál programbeszede. Dr. Drakulics Pál szinten vasarnap délelőtt tartotta meg a városbaza udvarán programbeszédét. Hívei szép számban jelentek meg és dr. Drakulics Palért küldöttséget menesztettek. A megjelent képviselőjelölt hívei lelkesen fogadták és az egész ülés alatt ovációkkal vették körül. Dr. Drakulics Pál programbeszédében részletesen kiterjeszkedett a politika minden ágazatára, részletesen foglalkozott a közgazdasági kérdésekkel és Széll Kálmán hívének vallotta magát. Beszéde hívei között tetszést aratott. A jelen voltak nagy többsége szerbekből állott és sokaknak föltűnt, hogy a választó polgárok két szerb felirású zászló alatt vonultak fel, magyar felirású zászlót nem láttunk ott. Dr. Drakulics híveit nagyon lehangolta azon körülmény, hogy a választó polgárok nem jelentek meg a várt számban, pedig már egy hét óta a legnagyobb erőfeszítéssel és szállásra kijárással iparkodtak népeoseb jelölő gyűléssel hangulatot kelteni.

Czedler János pártja. Néhány nap óta itt-ott egy-egy nemzetiszínű zászlón és néhány plakáton magyar, német, bunyevác és szerb nyelven e felirás volt olvasható: „Éljen Czedler János képviselőjelöltünk!” Szombaton pedig néhányan meghívót adtak ki, hogy vasárnap delután 3 órakor a Czedler János párt a „Vadászkürt” szállóban értekezletet tart. A mondott időben megjelent a „Vadászkürtben” mintegy százötven főnyi közönség, hogy a Czedler párt megalakulását és Czedler János programbeszédét meghallgassa. Az értekezlet jeredménye az, hogy mintegy fél 4 óra tájban dr. Szilágyi Károly az elkészített emelvény elé lépett és azon kérelmet intézte a jelenlévőkhez, hogy miután az e napon megtartott két programbeszéd a közönség türelmét már erősen kimerítette, szíveskedjék jövő vasárnap délelőtt ismét a „Vadászkürtbe” elfáradni.

Választási előkészületek.

A királyi meghívólevél meghirdetése. Vármegyénk törvényhatósági bizottsága az 1901—1906. évi országgyűlésre szóló királyi meghívólevél meghirdetése céljából folyó hó 20-án, pénteken a vármegyei székház nagytermében redkivüli közgyűlést tartott.

A közgyűlésen, melyen a törvényhatósági bizottság tagjai igen csekély számban jelentek meg, Karácson Gyula kormányzó alispán elnökölt, ki a megjelenteket szívesen üdvözölvén, bejelentette a rendkívüli közgyűlés tárgyát.

Erre ifju Vojnits István főjegyző felolvasta a királyi meghívólevelet, melyet a jelen volt bizottsági tagok állva hallgattak és a közgyűlés azt jobbágyi hódolattal tudomásul vette.

A rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyve nyomban hitelesítettvén, a közgyűlés az alispán lelkes élettelisével véget ért.

A vármegyei központi választmány ülése. Vármegyénk központi választmánya folyó hó 21-én Karácson Gyula kormányzó alispán, mint a központi választmány törvényeszerű elnökének elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a választmánynak következő tagjai vetek részt: ifj. Vojnits István, Bertolino Sándor,

Csirszka Konrad, Popovits Sebő, Vujevich Lajos, Városey Károly, Jedlicska Béla, dr. Schneider Károly, dr. Kern Lajos, Zsupánszky Lyubomir és a választmány jegyzője, Blumenthal Károly vármegyei aljegyző.

Elnökül alispán a megjelentek üdvözlésével az ülést megnyitván, megállapítja annak határozatképességét és felhívja annak tagjait, kik a törvényszabta esküt le nem tették, hogy azt tegyék le. Erre Jedlicska Béla, dr. Schneider Károly és dr. Kern Lajos letették a törvényben előírt esküt.

Ezután felolvasták a meghirdetett királyi meghívó levelet és a helygymiszter intévényét, melyben az országgyűlési képviselőválasztásokra október hó 2—11. napjai közti időt tűzi ki határnapokul.

A központi választmány a vármegyénkbeli kerületekben választási határnapul október hó 2. napját állapította meg.

Ennek folytán elhatározta a központi választmány, hogy az egyes választókerületekbe, tekintettel arra, hogy azok mindegyikében a választók száma az 1500-at meghaladja, az 1874. évi XXXIII. t. c. 59. §-ának rendelkezése folytán két-két szavazatszedő küldöttség alakítani, ezekhez az egyes választókerületbeli községek az idézett törvény 61. §-a alapján egyszersmind szavazási sorrend tekintetében is a következőképp beosztja és az egyes választókerületekbe pedig a következő két-két küldöttséget kiküldi, u. m.:

I. A bács-almási választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Latinovits János (Borsód).

Jegyző:

Dr. Csauscher Jakab (Bács-Almás).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Kovacsich Antal (Bács-Almás).

Jegyző:

Pilaszánovits Péter (Borsód).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Bács-Almás.
2. Bikity.
3. Borsód.
4. Csávoly.
5. Felső-Szent-Iván.
6. Bács-Madaras.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Mélykut.
2. Kunbaja.
3. Matheovits.
4. Kisszállás.
5. Rém.
6. Tataháza.
7. Jankovác.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Weismáhr Mihály (Kisszállás).

Wiener Samu (Bács-Almás).

Helyettes jegyzői:

Bedics Máté (Bács-Almás).

Huszár Ákos (Bács-Almás).

II. A rigyicai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Rockenstein Nándor (Gákova).

Jegyző:

Grosser Géza (Rigyicza).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Lollok Alajos (Rigyicza).

Jegyző:

Pentz Ádám (Gara).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Rigyicza.
2. Gákova.
3. Krusevlya.
4. Béregyh.
5. Báthmonostor.
6. Kolluth.
7. Dautova.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Sztanisics.
2. Katymár.
3. Gara.
4. Csataalja.
5. Baraeska.
6. Bács-Vaskút.
7. Szántova.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Kovács Béla (Rigyicza).

Bichler Vilmos (Sztanisics).

Helyettes jegyzői:

Neszmirák Mátyas (Sztanisics).

Grosser Lajos (Béregyh).

III. Az apatini választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Városey László (Zombor).

Jegyző:

Fauszt János (Apatin).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Balázs Vince (Apatin).

Jegyző:

Schäffer Jakab (Apatin).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Apatin.
2. B.-Monostorszeg.
3. Kupuszina.
4. B.-Doroszló.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. O-Sztpár.
2. Szónta.
3. Bezdán.
4. Prigl.-Szt-Iván.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Dr. Thim József (Apatin).

Dr. Zsibory József (Apatin).

Helyettes jegyzői:

Bácskai Béla (Apatin).

Rózsa Dezső (Apatin).

IV. A hódásági választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Dr. Schneider Károly (B.-Kula).

Jegyző:

Berecz Károly (Gombos).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Skultéty Jenő (Hódáság).

Jegyző:

Szalay József (Parabuty).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Hódáság.
2. Déronya.
3. Cservenka.
4. Gombos.
5. Rác-Militics.
6. Parabuty.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Keresztúr.
2. Lality.
3. Veprovác.
4. Baes-Bresztovác.
5. Karavukova.
6. Filipova.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Rausch Ede (Hódáság).

Villmann Mátyas (Hódáság).

Helyettes jegyzői:

Fülöp Kálmán (Filipova).

Nopper Ferenc (Hódáság).

V. Az új-verbázi választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Mezey Zsigmond (B.-Kula).

Jegyző:

Pápay László (B.-Topolya).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Koch Bernát (B.-Topolya).

Jegyző:

Limbeck Pál (Hegyes).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Új-Verbász.
2. B.-Kula.
3. Szeghegy.
4. Torzsa.
5. Kis-Kér.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. O-Verbász.
2. Bács-Topolya.
3. Kis-Hegyes.
4. B.-Feketehegy.
5. Kuczura.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Koch József (Kis-Kér).

Kovalszky Lajos (Új-Verbász).

Helyettes jegyzői:

Máhr József (Kis-Kér).

Günter Károly (B.-Feketehegy).

VI. A kernyajai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Popovits Sebő (Zombor).

Jegyző:

Székely Sándor (Gyulafalva).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Spitzer István (Kernyaja).

Jegyző:

Deák Andor (Csonopla).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Kernyaja.
2. O-Szivác.
3. Bajmok.
4. Gyulafalva.
5. Bajsa.
6. Új-Szivác.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Nemes-Militics.
2. Csonopla.
3. Pacsér.
4. O-Morovica.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Zsupánszky Lyubomir (O-Szivác).

dr. Szegő Géza (Csonopla).

Helyettes jegyzői:

Schüsler Károly (O-Szivác).

Waisz György (Nemes-Militics).

VII. Az ó-kanizsai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Dr. Raffay János (Mohol).

Jegyző:

Mach János (O-Kanizsa).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Herczegh Ede (O-Kanizsa).

Jegyző:

Győri József (O-Kanizsa).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. O-Kanizsa.
2. Ada.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Mohol.
2. Sándor.
3. B.-Martonos.
4. Csantavér.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Kovacevits Radivoj (Ada).

Eremits Vlajko (Bács-Martonos).

Helyettes jegyzői:

Zsidai Imre (O-Kanizsa).

Gajó István (O-Kanizsa).

VIII. Az ó-becsei választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Dr. Tripolszky Aladár (O-Becse).

Jegyző:

Vörös Béla (O-Becse).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Szonomár Elek (O-Becse).

Jegyző:

Lovász István (B.-Földvár).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. O-Becse.
2. Túrta.
3. Járek.
4. B.-Petrovoszelló.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Bács-Földvár.
2. Temerin.
3. B.-Szent-Tamás.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Pető (Putz) Albert (Bács-Földvár).

Ekkert Gyula (Bács-Petrovoszelló).

Helyettes jegyzői:

Dr. Sztarcevits Jenő (B.-Petrovoszelló).

Ifj. Bácskai József (O-Becse).

IX. A kulpini választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Dr. Kameniczky Sándor (Ujvidék).

Jegyző:

Himmel Vilmos (O-Futtak).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Petri Károly (Uj-Soóvé).

Jegyző:

Bohunek Ágoston (O-Soóvé).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Kulpin.
2. Uj-Soóvé.
3. Begecs.
4. Kiszács.
5. Deszp.-Szt-Iván.
6. Uj-Futtak.
7. Bács-Cséb.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. O-Kér.
2. O-Futtak.
3. O-Soóvé.
4. Piros.
5. Bulkesz.
6. Glozsán.
7. Petrovác.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Dr. Gerich Endre (Petrovác).

Bellán Mátyas (Bács-Cséb).

Helyettes jegyzői:

Pálffy János (Ujvidék).

Nagy Mihály (Uj-Futtak).

X. A tovarisovai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségei

Elnök:

Pribil Ernő (Zombor).

Jegyző:

Dr. Payer Ferenc (Gajdobra).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Raichl Frigyes Vilmos (Uj-Palánka).

Jegyző:

Schäffer Antal (Gajdobra).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Tovariso.
2. Szilbás.
3. Paraga.
4. Pivnicza.
5. Bács.
6. O-Palánka.
7. Bácsujfalu.
8. Plávna.
9. Vajszka.
10. Bogyán.

A II. szavazatszedő községek és

1. Wekerlefalva.
2. Bács-Bukin.
3. Gajdobra.
4. Német-Palánka.

A választási

Hondl János

Dr. Adrián

Csarsch

Haug

XL. A tit

Választási és

Dr. K

Kra

II. szavazatszedő

Dr. Tu

Kekez

Az I-ső szavazatszedő

1. Titel.
2. Felső-Kov
3. Káty.
4. Lok.
5. Gardinove

A II. szavazatszedő

1. Zsablya.
2. Nádalf.
3. Csurogh.

A választási

Dr. Föld

Tot

He

Elnök

Ewinger

Zombor sz. k

mánya folyó évi sz

a következő hirdeté

város központi választ

tétetik, hogy ó esáza

az 1901—1906. évek

országgyűlésre küld

ból Zombor szab. kur

a választás napja 7

tüzett ki, mely nap

</

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Wekerlefalva. 5. Obrovác.
2. Bács-Bukin. 6. Uj-Palánka.
3. Gajdobra. 7. B.-Novoszelló.
4. Német-Palánka.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Hondl Imre (Német-Palánka).
Dr. Adriányi János (N.-Palánka).

Helyettes jegyzői:

Csarsch Gábor (Német-Palánka).
Haug János (Szilbás).

XI. A titeli választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Dr. Kossa Miklós (Titel).

Jegyző:

Krämer Lajos (Káty).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Thurszky Pál (Titel).

Jegyző:

Kekezoivits István (Zsablya).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Titel. 6. Tiszakálmánfalva.
2. Felső-Kovil. 7. Vilova.
3. Káty. 8. Mosorin.
4. Lok. 9. Alsó-Kovil.
5. Gardinovec. 10. Kovil-Szt-Iván.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Zsablya. 4. Goszpodince.
2. Nádaj. 5. Gyurgyevó.
3. Csurogh.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Dr. Földes Simon (Zsablya).
Tóth Gyula (Káty).

Helyettes jegyzői:

Elicker Fülöp (Titel).

Ewinger Kálmán (Gyurgyevó).

Zombor sz. kir. város központi választmánya folyó évi szeptember hó 21-én tartott üléséből a következő hirdetményt adta ki: Zombor szab. kir. város központi választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy ő császári és apostoli királyi felsége által az 1901—1906. évekre legkegyelmesebben egybehívott országgyűlésre küldendő képviselő megválasztása céljából Zombor szab. kir. város központi választmánya által a választás napja *f. évi október hó 2-ára* szerdai napra tűzött ki, mely napon a választás *reggel 8 órakor* veendi kezdett.

A választás megejtésére nézve a város mint választókerület az 1874. XXXIII. t. c. 59. és 61. §§-ai értelmében két szavazatszedő küldöttség előtt történik a választás elnökei, valamint az egyik szavazatszedő küldöttség elnökei Bertolino Sándor, jegyzőül Latinovits Szaniszló, a másik szavazatszedő küldöttség elnökei Lippert Ferenc, jegyzőül Lang Gyula, helyettes elnökei Falcione Gusztáv és dr. Gertinger Pál, helyettes jegyzőül pedig Zomborcsévi György Maximovics Miklós lettek megválasztva.

Közhírré tétetik továbbá, hogy a szavazatszedő küldöttségek előtt a kerületek beosztása és a szavazási sorrendje a következőképp állapított meg.

Első szavazatszedő küldöttség szavazási helye: a városhaza nagyterme, az első szavazatszedő küldöttséghez beosztott városrészek és azok szavazási sorrendje: 1. Belváros, 2. Szelenese, 3. Bánát; másik szavazatszedő küldöttség szavazási helye: a városházán levő földadó nyilvántartási helyiség, a másik szavazatszedő küldöttséghez beosztott városrészek és azok szavazási sorrendje: 1. Felsőváros, 2. Cservenka.

H i r e k .

Királyi kitüntetés. Őfelsége a király Czorda Bódog a legfelső bírói kar másodelnökének saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából a bírói pályán szerzett kiváló érdemei elismerésül a Ferenc József rend nagykeresztjét adományozta. Hosszu és érdemud jogászai és politikai pályafutás betetőzése ez a királyi kitüntetés. A legmagasabb bírói székéről vonul most nyugalmába Czorda Bódog a királyi kitüntetésével és a magyar közelet nagyrabecstülése közepette.

Kinevezés. Őfelsége a király Fogler Béla zombori kir. törvényszéki bírót a szegedi kir. ítélőtáblához kir. tablai bíróvá nevezte ki. A zombori kir. törvényszék bírói kara kitűnő tagjának jól kiérdemelt előléptetése ugy kártarsai, mint a jogkereső közönség körében általában osztatlan örömet keltett és ez alkalomból igen sokan üdvözölték, akikhez igaz szívvel a Bácska szerkesztője is csatlakozik.

Kinevezés. A király őfelsége dr. Roos Lajos szabadkai járásbírói albirót a pétervári járásbíró-sághoz járásbíróvá nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Mráz Aladár és Cselyuska Marton zombori lakosokat a zombori pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számvakornokokká nevezte ki.

Egyházi hírek. Az Ujbelyi Ágoston lemondása folytán a megfirtult ő-besszei kerületi esperesi állásra Blazsek Lajos bacs-földvári plebánus neveztetett ki. Szabados Pál O-Kanizsára. Kürtösy Antal O-Kanizsáról Horgosra az újonnan létesített II. kápláni állomásra káplánnak küldettek. Kalocsán az elmúlt héten megtartott zsinati vizsgálaton megjelentek: Kanyó János kis körösi adminisztrator, Rómei Gergely monostorszegei, Almási Miklós kececi, Jacciga István kalocsai, Winkler Lénárd Szabadka szent Terézi, Kvanduk János csantavéri, Budánovits Lajos Szabadka szent Györgyi káplánok.

Visszaélés Széll Kálmán nevével.

A „Z. és V.” misztifikációval vádolja a Széchenyi-pártot azon alkalomból, hogy ez a párt a neki báró Podmaniczkytól küldött sürgönyt közölte és abból azon következtetést vonta, hogy az országos szabadelvű párt központi végrehajtó bizottsága Széchenyi jelöltéje mellett foglal állást. Aki ismeri a sokszor említett és közkezen forgott táviratot, az a „Z. és V.” vádját egyszerűen kineveti. Eppen nem nevétséges azonban, sőt nagyon is elítélendő a „Z. és V.”-nek azon lenyomatott fölvetése, hogy dr. Drakulits Pál Széll Kálmán jelöltje. Kulesolja pedig a „Z. és V.” ezen fölvetést abból, hogy Széll Kálmán Szemző Istvánhoz megleghangú táviratot intézett és „örömet” fejezte ki. Elbűszült, hogy az örömet ez a kifejezése nem azért történt, mert a Drakulits-párt vezetőségének egészségi állapota kielégítő, de az már egyenesen visszaélés Széll Kálmán nevével, hogy örömmilyenítást adnak szájába Drakulits jelölése felett. Mert ebből egy szó sem igaz. A Drakulits-pártnak érkezett táviratban Széll Kálmán egyszerűen megköszöni a Drakulits-párt részéről íránta nyilvánult bizalomnyilvánítást. Ugyanezt tette meg Széll Kálmán, csak hogy sokkal melegebb hangon, a Széchenyi-párt tüdőzölésére. Ennek bizonyításul álljon itt Széll Kálmán két távirata. A Drakulits-párt részére érkezett távirat: „Nagyságos Szemző István urnak Zomborban. Üdvözölő táviratukat, amelyben ragaszkodásukról és támogatásukról biztosítani szivesek voltak, örömmel vettem és legőszintűbb köszönetet mondom érte. Széll Kálmán.” — A Széchenyi-párt részére érkezett távirat: „Dr. Thurszky Zsigmond urnak Zombor. Szives táviratukat örömmel és köszönettel vettem, politikám és szemelyem iránt kifejtett érzelmeik igen becsek előttem, kérem részesítsenek továbbra is bizalmukban és támogatásukban. Széll Kálmán.”

Őszi verőfény. Az időjárásról azt mondják, hogy olyan, mint a szép asszony, a szép asszonyról pedig, hogy olyan, mint az időjárás, t. i. mindkettő szeszélyes. Ha a poéták a szép asszonyokról dallanak, a vihart és a szivarvánt emlegetik; ha az újságíró az időről ír krónikát, ugy bizonyára szép asszonyhoz hasonlítja. Milyen is az az időjárás? Meleg, forró, hűvös, fagyos, az asszony is ilyen. A mult hetekben már elcsirattuk a meleg nyarat, lelki szemünk előtt ravatalon láttuk a hideg őszi napok batása alatt egy szép asszonyt, a ki nemrég forró volt, miként a nyári nap sugára és azután megdermedett. Elcsirattuk a kedves halottat — s ime, most feltámadott. Ujra mosolyog, ragyog a nap, enyhe nyári napok járnak, ha nem is oly perzselő a nyár, mint nyaratszaka volt. Olyan az őszi verőfény, mint a negyven éves asszony szerelme.

Jom kipur. Az engesztelés napját ünnepezték tegnap hétfőn zsidó polgártársaink. Az ünnepe már vasárnap este állt be és hétfő esteig tartott. Az egész napot búbanatban és buzgó imádságban töltik még a kevésbé jámbor zsidók is. Tartózkodva minden étel és ital élvezetétől, ugy az előestét, valamint az egész napot a templomban töltik. Közönségesen „hosszu nap”-nak nevezik a zsidók ez tünnepet, a mennyiben a bójt, vezeklés és imában eltöltött ilyen nap bizony nagyon is hosszú és azért ezen elnevezés nagyon is találó.

Szüreti mulatság. Egy igazán szépen sikerült, vidám lefolyású mulatságról adunk örömmel hírt. A zombori iparos ifjak önképző-egyesülete, ez az igazán derek nemes célu, az iparos ifjak művelődésének szolgálatában álló egyesület vasárnap este a „Vadászkürt” szálló kertjében szüreti mulatságot rendezett. A mulatság kellemeit összekötötte a hasznossal, a mennyiben a szüreti játékok bohóságai mellett áldozott a szépeknek a dal és szavalatnak. A kerthelyiség igen ügyesen az őszi évad gyümölcseivel szöszlő és almákkal volt feldisztve, melyre szorgos figyelemmel ügyeltek a csöszök, mert igen sok gyümölcsötvalj őrte ott mesterességét. A szüreti népies mulatságot hangverseny előzte meg. Bevezetéstül az ifjusági kör újonnan alakult dalárdája lelkesen és szépen harmonikusán énekelte el, Milcsinszky karmester vezénylete alatt a magyar nép imáját: Isten áld meg a magyart. Ezen hazafias aktus után Czeti Vilmos és Pálty József szavalták el Petőfi „Két sóháj” gyönyörű költeményét. Mindkét szavaló ügyesen találta el a busongó hangot. Ujkéri Antal szép hangjával magyar népdalokat énekelte. Különösen nagy hatást ért el a „Feketeszem éjszakája” című remek népdallal. Czeti Vilmos ügyesen, érzéssel szavaltta el Petőfi „Zöld Marciját.” — Es most következett az est fénypontja. Koválovsky Berta kisasszony „Férjhez menjek-e” monológot adta elő a közönség tündető tapsai között. Természetesen, mely érzéssel csevegte el egy kis leányka naiv nézeteit a férjhez menetéről és minden egyes általa látott házias élet eseményeit kellő hanghordozással és gesztussal adta elő. Fiatal leányos, vidám pajzánkodó előadása tulszárnyalta a műkedvelői nívét. A hivatasos színesznök közt is kevés ilyen ügyes naiva van. A közönség igazán el volt ragadtatva a bájos kisasszony remek előadásától és percekig lelkesen tapsolta és éljenzete. Ezután kezdetét vette a szüreti mulatság. A vendégereg lopkodni kezdte a kertben drótkra felaggatott gyümölcsöket. De a csöszök és különösen a csösznök nagyon szemesek voltak. S ha valaki csak karját emelte, már is elfogták. Sommásan itéltek felette. A bíró kimondta az ítéletet és a tolvajnak rögtön le kellett szurni az obulust. Az egylet tagjai mindannyian igen szép paraszt jelmezből voltak. Különösen szép volt Vidákovits Mariska kisasszony kosztümje, igazi tűzről pattant magyar menyecske volt. A mulatságot virradtig tartó tánc fejezte be. Végül kijelentjük, hogy derek iparos ifjuságunk a közönség részéről nemes célja elérésében nagyobb pártolást érdemelne és hogy a rendezést Harpf László igen ügyesen teljesítette.

Gyászír. Mély megilletődéssel vettük a szomorú hírt, hogy özv. Lukács Károlyné szül. kis-jeszeni Jeszenszky Maria urasszony, Lukács Sándor vármegyei elcsésvő édes anyja Gyulán elhunyt. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak ugy saját, valamint rokonaik nevében szomorodott szívvel tudatják felejthetlen édes anyjuk, anyósuk, nagyanyjuk, illetve sógorasszonya özv. Lukács Károlyné szül. kis-jeszeni Jeszenszky Mariának folyó évi szeptember hó 20-án délután 4 órakor életének 65-ik, özvegysegének 5-ik évében történt gyászos elhunytát. A meghaldogult hült tetemei folyó hó 23-én délután 4 órakor fognak az ág. evangélikus egyház szertartásai szerint a helybeli Szent-Kereszt temetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Gyulán, 1901. évi szeptember hó 20-án.

Aldás és béke poraira! Lukács Endre, dr. Lukács Gyula, Lukács Ilona férj. Szarvassy Arzenné, Lukács Mariska, Lukács Sándor, Lukács Károly, Lukács Margit, gyermekei. Lukács Endréné szül. Mudrony Irén, Lukács Sándorné szül. Szalontay Emma, Szarvassy Arzén, menyei, illetve veje. Lukács Bandi, Lukács Irén, Lukács Tibor, Lukács Jenő, Lukács Pista, Lukács Emmuska, Szarvassy János, Szarvassy Erzsi, Szarvassy Bandi, Szarvassy Imre, unokái. Fikler Lipót, sógora.

A bor. A zombori iparos dalárda, városunknak a magyar dal szolgálatában álló derek testülete folyó évi szeptember hó 29-én, vasárnap a városi színházban felerészben az épülő új templom javára műkedvelői előadást rendez. Színe kerül ez alkalommal Gárdonyi Géza remek falusi története, „A bor.” A szereposztás a következő: Baracs Imre — Szabó Gyula. Baracs Matyi, az Imre öcsese — Nagy Mihály. Baracsné Szunyog Juli, az Imre felesége — Morber Flóra k. a. Özv. Szunyogné, a Juli anyja — Haloupka Böske k. a. Szunyog Rozi, a Juli unoka — Stempel Ilonka k. a. Mihály, a Juli nagybátyja — Fischer Pál. Eszter, özvegyasszony, a Baracsék szomszédja — Varga Kálmáné urnó. Göre Gábor, bíró — Hanga Antal. Göre Gáborné — Vrana Margit k. a. Durbints Pál, eskütűt — Lukácsévits Károly. Kátsa, Bige, Tepsi, cigányok — Beneyi József, Nagy Lajos, Nagy Béla. Czeplédi Pál, kovács és állatorvos — Varga Kálmán. Zuzsi, Eszternek a cselédje — Novák Aranka k. a. Egy fiú — * Kocsis — Szórád Antal. Kis-bíró — Partlits Károly. — Helyárok: Prosc. páholy 7 kor. Páholy 6 kor. Tánlásszék 2 kor. Zárszék a 2 első sorban 1 kor. 60 fil., a következő 4 sorban 1 kor. 20 fil., a többi sorokban 1 kor. Karzati ülőhely 80 fil. Karzati állóhely 40 fil. Jegyek elő válthatók Kollár József ur könyvkereskedésében, este a pénztárnál. Kértenek a t. bérlo uraságok helyeik megtartása iránt folyó hó 27-én, péntek déli 12 óráig intézkedni, hogy azontul mások igényei is kielégíthetessenek. Felülfizetések — tekintettel a jótékony célra — köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdete este 8 órakor. Előadás után az „Elefánt” szálló termeiben táncmulatság lesz. A páholy-, tánlászék-jegyek a táncmulatságra is érvényesek. — Az iparos dalárda ezen jótékony célú előadását a legmelegebben ajánljuk a közönség figyelmébe és pártfogásába. A dalárda ezt nemes törekvéseért meg is érdemli.

Ókori lelet. Miként a „Zombor és Vidéke”-ben olvassuk, Zomborban, a Csibás Benó-utcaiban érdekes ókori leltre bukkantak. Kiástak ugyanis egy csomó „eltemetett régi csatabárdot” és hatalmas buzogányt. Utánna jártunk e dolognak és tudósítónk nemcsak megerősíti ezt az archeologiai szempontból is fontos tény, hanem azt is közli, hogy ezen csatabárdok és buzogányokkal fogja jövő vasárnap d. e. 11 órakor a „Zombor és Vidéke” szerkesztősége az újtemplom előtti téren a zombori és az egész országból ide sereglegző Bánffy koponyákat porrá zuzni. Az egész városban nagy a rémtület.

Tisztviselők kongresszusa. A Budapestten folyó tisztviselői kongresszuson városunkból az itt működő állami tisztviselő megbízásából és képviselőségében Dömötör Pál kir. tablai bíró, Bárczy Iván pénzügyi titkár és Medgyesy Ferenc főgymnáziumi tanár jelentek meg.

Az első kérdés. Kis bébék és pöttői kis emberek nagy rajokban huzódnak már reggelenként az iskolába, ahol komoly bacsik és még komolyabb nénik fáradoznak azon, hogy a betűvetést elbintssék a kis szöszke fejekben. Nagy ut a „tudomány útja”, de talán legerdekeesebb benne az első lépés, amikor borzasztó kérdésekkel kezdik ki a tudományozomjas apróságok agyát. — No, kis lányom, mond meg miért küldtek iskolába? — kérdi a tanítónéni az egyik szözhajú babát. — Hogy ne legyek otthon — feleli a gyerek hosszasan tüprengés jután. — Mert beirattak — mondja a másik első zavarában. — Mert muszáj — találgtja a harmadik, a jövő diplomás kisasszonya. — Ennyi az első eredménye és ha szigoruan vesszük, elég is, miután annyit már elsajátítottak, hogy nyak és kéz tiszta legyen, a palatábla mellől ne hiányozzék a zsebkendő.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

H I R D E T É S E K .

Árverési hirdetmény.

Bezdan község bérbeadja a **folyó évi szeptember hó 29-ik napjának délutáni 4 órakor** a község-háza tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlati árverésen az 1902 ik év első napjával kezdődő és 1904. év utolsó napján végződő három évre a legtöbbet ígérő, illetve ajánlónak a következő bértárgyakat és nygan:

1. a dunaparti révvendéglőt. — A mostani évi bére 2514 korona;
2. a kozorai csárdát és
3. a vágóhid díjzedési jogát.

Utóbbi jövedelme 900—1000 korona. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Bezdanban, 1. 01. szeptember hó 23-án.

Bosnyák János,
jegyző.

Flesz Simon,
bíró.

2793. szám.

kig. 1901.

Pályázati hirdetmény.

A Csurogh községben tisedésbe jött és 600 korona évi fizetéssel egybekötött egyik községi irnoki állásra pályázatot hirdetek.

A kellően felszerelt kérvények hozzám **folyó évi október hó 1-éig** beadandók.

Zsablyán, 1901. évi szeptember hó 13-án.

Nikolits,
főszolgabíró.

Cséplőgarnitúra

komplet, 6 lóerejű, kifogástalan állapotban, jutányos áron **eladó.** Cim a kiadóhivatalban. 2-1

2032. szám.
kig. 1901.

Árverési hirdetés.

Szóna község elüljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község mint erkölcsi testületnek tulajdonát képező Szóna községi 163. ö. i. szám alatti jól berendezett korcsmai épület melléképületeivel együtt 1902. évi január hó 1-től 1904. évi december hó 31-ig terjedő 3 (három) évi időtartamra **folyo évi szeptember hó 26-án délelőtt** megtartandó nyilvános árverésen Szóna községbázánál évi 1000 (egyezer) korona kikiáltási ár mellett bérebe fog adatni.

Árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt az érdekeltek által megtekinthetők. Szóna, 1901. évi szeptember hó 9-én.

Thurszky János, Szauter Antal,
jegyző. bíró.

Boreladás.

Brandecker Péter gákovai vendéglősnél 50 hektó különféle fehér bor eladó. Hektója 36 korona. 4-3

1064. szám.
1901.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbírósg 1900. évi Ö. 144/20. számú végzése következtében néhai Szojtsits Mián hagyatékának 600 korona 50 fillére becsült ruba, edény és féreműekből álló ingóságai nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósg Ö. 144/20. 1900. számú végzése folytán Zomborban Flórián-utca 383. sz. alatt leendő eszközzésére **1901. évi szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1901. évi szeptember hó 19-én.

Styrum Mór,
kir. bírósági végrehajtó.

Széna eladás.

35-40 koesi kitünő minőségű bukkönyös-zab széna egészben, esetleg ölszámra is eladó. Cim: **Dr. Vujevich Zoltán gazdasága Nemes-Militicsen.**

9025. sz.
tkvi 1901.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bröder Simon végrehajtónak Bröder Ignácé Abraham Pépi ugyanis mint kiskoru Bröder Lipót, Bröder Malvina és József magángyámja végrehajtást szenvedők elleni 2000 korona tokekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbírósg) területén lévő, O Szivacra tekvő, az ó szivaci 2590. sz. tjkben foglalt felerészben Bröder Ignácé Abraham Pépi, másik felerészben pedig kiskoru Bröder Lipót, Bröder Malvina, Bröder József nevén álló A. I. 1-2. sor, 448/b hr. 973. ö. i. sz. ház 150 ö. beltelek és 1705 a hr. sz. 290 ö. ö. pótkertre 2071 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1901. évi november hó 26-ik napján délelőt 10 órakor** O-Szivac községbázánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladandó fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 207 kor. 10 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1901. évi augusztus hó 31-én.
A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. törvénzéki bíró.

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levelejek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.
Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Telefon szám: 18.

Itt megrendelhetők:
Hírlapok.
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Falragaszok.
Körlevelek.
Táncvígalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

KEIL-LAKK

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puhá padló számára.
1 nagy palack ára 2 kor. 70 fillér. — 1 kis palack ára 1 kor. 36 fillér.
Viasz-kenőcs
legjobb és leggyorsabb becsiszoló-szer kemény padló számára. 1 község ára 90 fillér.

Arany-fénymáz
képekteret stb. bearányozására.
1 kis palack ára 40 fillér.

Fehér „Glasur”-fénymáz
legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonmani befestésére.
1 doboz ára 90 fillér.

Mindenkor kaphatók: 8-6
Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Pályázat.

Zsalya 8000 lelket számláló községben a községi segédjegyzői állás helyettesítésként betöltendő volna, mely állás 800 korona készpénzfizetés, 200 korona lakbér, 40 korona anyakönyvvezető-helyettesi díj és a segédjegyzőt megillető mellekjövdelemmel van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, akik eme állást elfoglalni óhajtnak, hogy a magyar nyelven kívül a szerb és német nyelv ismeretét okmányokkal igazolják s hogy a jegyzői vizsga letételéről szóló oklevelet, valamint gyakorlati képzettségükről nyert bizonyítványukat alulírott címére azonnal küldjék be.

Az állás azonnal elfoglalandó.
Zsalyán, 1901. évi szeptember hó 17-én.

Kekezovich István,
községi h. jegyző.

Nagy Nep. János

szobrász, aranyozó és oltárépítő.

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI OLTÁRÉPÍTÉSZETI, SZOBRÁSZATI ÉS ARANYOZÓ MŰINTÉZET.
A Nagyméltósága a kalocsei érsek, főmagassága dr. Samassa József egri érsek, valamint dr. Schlaich Lőrinc nagyváradi bíboros püspök ur ö Eminenciája és eszerneki és tarkeői Dessewffy Sándor eszernádi püspök ur ö Kegyelmissége által többszöri megrendelésekkel kitüntetve: így a legközelebbi időken a nagyméltósága eszernádi püspök ur a lelei újtemplom berendezésével megbízott.

Munkáimnak szakismerettel való kivétel Zenta, Csorvász, Szilás, Jászladány, Szendrő, Kun-Félegyháza, Kalocsa, Torontál, Almás, Bekés, Szent Andrá, Kun-Sut-Márton, Nagy-Kikinda, M.-Pécska, Csanád-Palota, Vámosgyőri és több helyekről nyert bizonyítványaim igazolják.

A nagyméltósága kalocsei érsek ur ö Eminenciája a eszernádi és zenta-tornyosi újtemplomok berendezésével kitüntetett

Készítek új oltárokat, szószékeket, szent sírokat, keresztút-képeket domborműben.

Kétszázötvenket és tervrajzokat bérmentve kildöm. odautazás esetén saját költségemen utazom bakhova.

Jézus és Mária Szive szobrai és páduai szent Antal szobrai
különféle nagyságban fából faragva, polichromirozva:

centiméter	100	110	120	130	140	150
korona	96	120	140	160	174	194

főszöntvény, rendkívül erős anyagból:

centiméter	100	120	140	150
korona	72	110	126	140

Lelkiismeretes jó kiszolgálásról az intéz. jó hírneve szavatol.
Nagy Nep. János,
TEMESVÁR, Józsefváros, Béga-balsor 21.

ELŐF...
Egész évr...
Fél évre...
Negyed évr...
A lap szellem...
küldeménye...
nek, anyag...
nosnak...

Egyes szám

Tiszte...
A csaták...
város polgárai...
ütközet. Csak...
Lelkesedéssel...
kitűzött cél fel...
zászlaját s min...
annál nagyobb...

S mikor a...
a harcot, egy...
társakhoz. Zom...
Arra kérjük öle...
mondásnak, sem...
nek. Mert köny...
Az igazság kin...
tétovázó lélek...
ról. Arra kérjük...
mit hallanak, bá...
Széchenyi pártot...
gelés után, hatá...
Több kére...
szíves figyelmé...
tegnapi számára...
mi alkalmas ar...
vezesse, igaz m...
Figyeljenek, tisz...
Az ellenpárt...
talos jelöltség...
hogy Széchenyi...
soha hivatalos...
több ízben kije...
a hogy nem is...
Podmaniczky Fri...
konkludáltuk, lo...
zsefet pártolja...
Podmaniczkyuel...
Budap...

Üdvözléti...
örömmel vettem...
társunknak, pár...
Széchenyi Jozse...
Gyülekezzenek...
zászlaja alá.

Ez a távirat...
és ismételjék, ne...
pont Széchenyit...

A „BA

Ne néz...
Bogar...
A neze...
Megf...
Ajkad...
Nyugot...
Nyitott...
Ki-kita...
S mikor...
Olvasom...
Artatlan...
Ugy in...
Ne néz...
Ne rak...
Beteg...
Ede...
Gyogy...
Csokos...

Konstantiná...

A kaleidoszk...
éredesek. De az...
Ede...
látjuk a csabos...
vonulni, korántse...